

Voortgangsmemorandum financiële afwikkeling corona

Inleiding

Sinds begin maart lopen er gesprekken tussen NVZ (/NFU) en ZN over de financiële afwikkeling van corona. Het streven was om vóór 1 juni een afspraak op hoofdlijnen te hebben en uiterlijk 1 juli de verdere uitwerking af te ronden. De datum van 1 juni is niet gehaald en een afspraak op hoofdlijnen is nog niet in zicht. Nu duidelijkheid over de financiële gevolgen uitblijft, raakt het geduld bij steeds meer ziekenhuizen op en ontstaat er onrust in onze achterban. Bovendien tekent zich af dat een afspraak met ZN niet zonder aanvullende garanties en financiële steun van de overheid kan.

Waar staan we?

- Van het begin af aan hebben ziekenhuizen alles gedaan wat nodig was om de noodzakelijke zorg aan coronapatiënten te leveren, in het vertrouwen dat de financiële consequenties op een of andere manier geneutraliseerd zullen worden.
- Met zorgverzekeraars is gesproken over de uitgangspunten voor de neutralisatie van corona. Op hele grote hoofdlijnen is er overeenstemming over de verschillende onderdelen waarvoor compensatie nodig is:
  - de omzetsderving van ziekenhuizen als gevolg van productieverlies;
  - de meerkosten van corona, verrekend met de bijbehorende minderkosten;
  - kostenconsequenties van 1,5 meter afstand;
  - een maatschappelijk aanvaardbaar rendement.
- De concrete methodiek die gebruikt wordt om deze hoofdlijnen verder uit te werken, luistert nauw en maakt een groot verschil. Aanvankelijk leken we gezamenlijk af te stevenen op een model waarbij de werkelijk gemaakte kosten leidend zijn. Door de werkelijk gemaakte kosten als uitgangspunt te nemen, wordt weggebleven van allerlei complicaties om de meer- en minderkosten van corona goed in beeld te brengen. Bovendien biedt deze bottom up-benadering ziekenhuizen ook meer garantie dat er geen kosten bij inschieten. Met zorgverzekeraars was besproken om in dit model een plausibiliteitstoets uit te voeren om te voorkomen dat bepaalde kosten onterecht in rekening worden gebracht.
- Zorgverzekeraars zijn echter op deze aanpak terug gekomen en staan een meer normatieve aanpak voor gebaseerd op contractwaarde (en dus niet op kosten). De gedachte hierachter is dat daarmee zo dicht mogelijk bij de contractafspraken voor 2020 wordt gebleven en uiteindelijk via een vergoeding gebaseerd op de contractwaarde de onderliggende kosten, inclusief een marge (ten behoeve van een te behalen rendement), worden vergoed. In het ZN-model vormt de vaststelling van de contractwaarde en de meer- en minderkosten van corona een grote (technische) uitdaging.
- Samen met ZN (en de NFU) zijn we dit model in 8 werkgroepen, in technische zin, verder aan het verkennen. Duidelijk is dat er verschillende aannames moeten worden gedaan om het model te "laden" die uiteindelijk het risico met zich meebrengen dat het model te ver van de werkelijk gemaakte kosten komt af te staan. Eind deze week verwachten we de eerste resultaten van deze verkenning.

Knelpunt "overige opbrengsten" en subsidies

- Zowel in de methodiek op basis van de werkelijke kosten, als in het model gebaseerd op contractwaarde, is vooralsnog het uitgangspunt dat de regeling alleen ziet op de zorg die onder de Zorgverzekeringswet en de Aanvullende Verzekering valt (inclusief een beperkt financieel resultaat over de Zvw- en AV- geldstromen). Daarmee wordt er hoe dan ook een gat geslagen in de exploitatie van ziekenhuizen omdat de Zvw- en

AV-omzet in de meeste ziekenhuizen ca. 90% van de inkomsten uitmaakt. De overige 10% wordt gedekt uit de zgn. "overige opbrengsten" die ten tijde van corona grotendeels zijn weggevallen. Het gaat dan om opbrengsten van:

- zorg waarvoor passantenarieven in rekening worden gebracht;
- zorg aan gedetineerden, buitenlanders en asielzoekers;
- detachering van zorgpersoneel;
- parkeer- en horeca-inkomsten;
- verhuur van operatiekamers;
- labonderzoek en pathologie;
- subsidies.

Rol overheid noodzakelijk

- Over deze "overige opbrengsten" kunnen we slechts ten dele afspraken met ZN maken, althans voor zover er een link met patiëntenzorg onder de Zvw en AV te leggen valt. Maar voor veel van dit soort "overige opbrengsten" is die link dun of is die er niet. We zijn dit op dit moment preciezer in kaart aan het brengen, maar duidelijk is wel dat zorgverzekeraars dit niet kunnen oplossen. Zonder aanvullende garanties of vangnet van de overheid inzake de "overige opbrengsten", zullen veel ziekenhuizen in de min eindigen over 2020. Bij een negatief financieel resultaat over 2020 zullen deze leden, al dan niet via banken, terecht komen in ombuigingsscenario's. Dat is niet uitlegbaar ná alle inspanningen die ziekenhuizen al geleverd hebben en de nog komende inspanningen. Daarnaast zullen de mogelijkheden om echt te investeren in digitale zorg verdampen.
- De overheid is in ieder geval zelf partij bij één van de bronnen voor "overige opbrengsten", namelijk voor de subsidies. Met name de KIPZ-subsidie wordt geraakt door corona. Doordat ziekenhuizen minder kunnen opleiden, terwijl veel van de vaste opleidingskosten al zijn gemaakt, komen ziekenhuizen bij de verantwoording in de knel. Nodig is dat hier in 2020 een pragmatische oplossing voor gevonden wordt, bijv. door de eindafrekening van de subsidie op het niveau van de subsidieverlening vast te stellen.
- Alternatief voor bovengenoemde aanpak van de subsidie-problematiek is om deze mee te laten lopen in een algehele garantstelling of vangnetregeling van de overheid.
- Verder bestaan er veel vragen over organisatie en financiering van de 550 extra IC-capaciteit, inclusief de organisatorische/personele/financiële gevolgen voor de hiermee verbonden extra klinische capaciteit. Dit wordt gezien als een noodzakelijk integraal onderdeel van een totaalpakket aan dekking 2020 en basis voor contractering 2021.

Conclusie

De NVZ kan pas een afspraak met ZN maken als de overheid duidelijkheid biedt over aanvullende garanties of een vangnetregeling, waarbij zowel de problematiek van de "overige opbrengsten" als de subsidies zijn geadresseerd.

Zoals al eerder aangegeven is er veel onrust bij onze leden over de financiële afhandeling van dit jaar. Dit is ook steeds meer merkbaar bij de medisch specialisten en de medewerkers. Het overwegende beeld is dat het kabinet elke week met grote steunpakketten voor bedrijven en sectoren komt, maar dat er in de zorg nog geen enkele toezegging is gedaan. Het kan niet zo zijn dat onze onvoorwaardelijke inzet nu tot een financiële min en/of afbouw van arbeidsplaatsen leidt. Bovendien wordt er rond het vraagstuk van de opschaling van de IC en de voorbereiding op de tweede golf weer een enorm beroep op de inzet en het aanpassingsvermogen van ziekenhuizen gedaan. Dat gaat wringen naarmate duidelijkheid over de financiële afwikkeling van corona langer uitblijft.